Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

17. december 2015*

»Præjudiciel forelæggelse — samarbejde om civilretlige spørgsmål — forordning (EF) nr. 805/2004 — europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav — betingelser for attestering — debitors rettigheder — prøvelse af retsafgørelsen«

I sag C-300/14,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Hof van Beroep te Antwerpen (appelret i Antwerpen, Belgien) ved afgørelse af 16. juni 2014, indgået til Domstolen den 20. juni 2014, i sagen:

Imtech Marine Belgium NV

mod

Radio Hellenic SA,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af formanden for Tredje Afdeling, L. Bay Larsen, som fungerende formand for Fjerde Afdeling, og dommerne J. Malenovský, M. Safjan (refererende dommer), A. Prechal og K. Jürimäe,

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— den belgiske regering ved C. Pochet, J.-C. Halleux og L. Van den Broeck, som befuldmægtigede

— den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget

— den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes og E. Pedrosa, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved G. Wils og A.-M. Rouchaud-Joët, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 8. september 2015,

* Processprog: nederlandsk.

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 19, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav (EUT L 143, s. 15).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Imtech Marine Belgium NV (herefter »Imtech Marine«), med hjemsted i Belgien, og Radio Hellenic SA (herefter »Radio Hellenic«), med hjemsted i Grækenland, vedrørende førstnævntes anmodning om attestering som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument som omhandlet i forordning nr. 805/2004 af en udeblivelsesdom vedrørende et krav ledsaget af vilkår om bod og morarenter.

Retsforskrifter

EU-retten

Forordning (EF) nr. 44/2001

3 Artikel 34, nr. 2), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1) bestemmer, at en retsafgørelse ikke kan anerkendes, »såfremt det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument ikke er blevet forkyndt for den udeblevne sagsøgte i så god tid og på en sådan måde, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen, medmindre sagsøgte har undladt at tage skridt til at anfægte retsafgørelsen, selv om han havde mulighed for at gøre det«.

Forordning nr. 805/2004

4 Følgende fremgår af 10.-14., 18. og 19. betragtning til forordning nr. 805/2004:

»(10) Når der i en medlemsstat er truffet en retsafgørelse om et ubestridt krav, uden at debitor har deltaget i retsmøderne, er afskaffelsen af enhver form for kontrol i fuldbyrdelsesstaten uløseligt knyttet sammen med og betinget af, at der er tilstrækkelige garantier for, at debitor har kunnet varetage sine interesser.

(11) Denne forordning tilsigter at fremme de grundlæggende rettigheder og tager navnlig hensyn til de principper, der er anerkendt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder [(herefter »chartret«)]. Den tilsigter især at sikre fuld overholdelse af retten til en retfærdig rettergang som anerkendt i chartrets artikel 47.

(12) Der bør fastsættes mindstestandarder for den retssag, der fører frem til retsafgørelsen, så det sikres, at debitor – i så god tid og på en sådan måde, at han kan varetage sine interesser under sagen – underrettes om retssagen mod ham, om betingelserne for hans aktive deltagelse heri for at bestride kravet og om konsekvenserne af hans manglende deltagelse.

(13) På grund af forskellene mellem medlemsstaternes civile retsplejeregler, navnlig reglerne for forkyndelse af dokumenter, er det nødvendigt at definere sådanne mindstestandarder specifikt og detaljeret. Navnlig vil en forkyndelsesmåde, der støttes på en retlig formodning med hensyn til opfyldelsen af mindstestandarderne, ikke kunne anses for fyldestgørende grundlag for attestering af en retsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument.

(14) Alle de forkyndelsesmåder, der er anført i artikel 13 og 14, er karakteriseret ved enten (artikel 13) fuld sikkerhed eller (artikel 14) en meget høj grad af sandsynlighed for, at det forkyndte dokument er nået frem til modtageren. I sidstnævnte tilfælde bør en retsafgørelse kun attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, hvis der i domsstaten findes en relevant mekanisme, der gør det muligt for debitor at anmode om fuld prøvelse af retsafgørelsen på de i artikel 19 fastsatte betingelser i de særlige tilfælde, hvor dokumentet, på trods af at artikel 14 er overholdt, ikke er nået frem til modtageren.

[...]

(18) På grund af medlemsstaternes gensidige tillid til hinandens retspleje kan det overlades til retten i en medlemsstat at vurdere, om alle betingelser for attestering som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument er opfyldt, således at en retsafgørelse kan fuldbyrdes i alle de andre medlemsstater, uden at der i fuldbyrdelsesstaten skal foretages en retslig prøvelse af, om de processuelle mindstestandarder er behørigt overholdt.

(19) Denne forordning pålægger ikke medlemsstaterne en pligt til at tilpasse deres nationale lovgivninger til de heri fastlagte processuelle mindstestandarder. Den udgør et incitament til en sådan tilpasning ved kun at muliggøre en mere effektiv og hurtigere eksigibilitet for retsafgørelser i andre medlemsstater, hvis disse mindstestandarder er overholdt.«

5 Denne forordnings artikel 6 med overskriften »Betingelser for attestering som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument« bestemmer i stk. 1:

»En retsafgørelse om et ubestridt krav, der er truffet i en medlemsstat, attesteres efter anmodning, der til enhver tid kan indgives til den behandlende ret, som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument:

a) hvis den er eksigibel i domsstaten

b) hvis den ikke er i strid med kompetencereglerne i kapitel II, afdeling 3 og 6, i forordning (EF) nr. 44/2001

c) hvis retssagen i domsstaten, for så vidt der er tale om et ubestridt krav som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra b) eller c), opfyldte de betingelser, der er fastsat i kapitel III, og

d) hvis den er truffet i den medlemsstat, hvor debitor har bopæl efter artikel 59 i forordning (EF) nr. 44/2001

— for så vidt der er tale om et ubestridt krav som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra b) eller c)

— kravet vedrører en aftale, der er indgået af en person (forbrugeren) med henblik på brug, der må anses for at ligge uden for hans erhvervsmæssige virksomhed, og

— debitor er forbrugeren.«

6 Artikel 9 i forordning nr. 805/2004 med overskriften »Udstedelse af en attest som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument« har følgende ordlyd:

»1. Attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument udstedes under anvendelse af formularen i bilag I.

2. Attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument udstedes på det sprog, som retsafgørelsen er affattet på.

7 Artikel 10 i forordning nr. 805/2004 med overskriften »Berigtigelse eller tilbagekaldelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument« fastsætter:

»1. Attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument skal efter anmodning indgivet til den behandlende ret

a) berigtiges, hvis der som følge af en materiel fejl er uoverensstemmelse mellem retsafgørelsen og attesten

b) tilbagekaldes, hvis den tydeligvis er blevet udstedt med urette i henhold til de betingelser, der er fastsat i denne forordning.

2. Enhver berigtigelse eller tilbagekaldelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument sker efter domsstatens lovgivning.

3. Anmodning om berigtigelse eller tilbagekaldelse af en attest som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument indgives under anvendelse af formularen i bilag VI.

4. Selve udstedelsen af en attest som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument kan ikke appelleres.«

8 Nævnte forordnings artikel 13 med overskriften »Forkyndelse med bevis for modtagelse fra debitors side« fastsætter:

»1. Det indledende processkrift eller et tilsvarende dokument kan være blevet forkyndt for debitor på en af følgende måder:

a) personlig forkyndelse bekræftet ved et dateret modtagelsesbevis, som debitor har underskrevet

b) personlig forkyndelse bekræftet ved et dokument underskrevet af den kompetente stævningsmand, der ud over at fastslå, at debitor har modtaget dokumentet eller har nægtet at modtage det uden lovlig grund, angiver forkyndelsesdatoen

c) postforkyndelse bekræftet ved et dateret modtagelsesbevis, som debitor har underskrevet og returneret, eller

d) forkyndelse ved elektroniske midler som f.eks. fax eller e-post bekræftet ved et dateret modtagelsesbevis, som debitor har underskrevet og returneret.

2. En indkaldelse til et retsmøde kan være blevet forkyndt for debitor som fastsat i stk. 1 eller være blevet forkyndt mundtligt i et tidligere retsmøde om samme krav, idet forkyndelsen i så fald skal fremgå af retsbogen for det tidligere retsmøde.«

9 Artikel 14 i forordning nr. 805/2004 med overskriften »Forkyndelse uden bevis for modtagelse fra debitors side« har følgende ordlyd:

»1. Det indledende processkrift eller et tilsvarende dokument og en indkaldelse til et retsmøde kan også være blevet forkyndt for debitor på en af følgende måder:

a) personlig forkyndelse på debitors personlige adresse for personer, der har adresse på samme bopæl som debitor, eller som af debitor er ansat til at arbejde dér

b) personlig forkyndelse på debitors erhvervsmæssige hjemsted, hvis debitor er en selvstændig erhvervsdrivende eller en juridisk person, for personer, der er ansat af debitor

c) deponering af dokumentet i debitors postkasse

d) deponering af dokumentet på et postkontor eller hos kompetente offentlige myndigheder og skriftlig meddelelse om denne deponering i debitors postkasse, forudsat at den skriftlige meddelelse tydeligt angiver, at det drejer sig om et retsdokument, eller at meddelelsen har retsvirkning som forkyndelse og medfører, at tidsfrister begynder at løbe

e) postforkyndelse uden den i stk. 3 omhandlede form for bekræftelse, hvis debitor har adresse i domsstaten, eller

f) elektroniske midler bekræftet ved en automatisk kvittering for levering, forudsat at debitor på forhånd udtrykkeligt har accepteret denne forkyndelsesmåde.

2. Ved anvendelsen af denne forordning kan der ikke foretages forkyndelse efter stk. 1, hvis debitors adresse ikke med sikkerhed er kendt.

3. Forkyndelse i henhold til stk. 1, litra a)-d), bekræftes ved:

a) et dokument underskrevet af den kompetente stævningsmand, hvoraf det fremgår

   i) på hvilken måde forkyndelsen er foretaget

   ii) på hvilket tidspunkt forkyndelsen har fundet sted, og

   iii) i givet fald for hvilken anden person end debitor dokumentet er blevet forkyndt, idet personens navn og forbindelse til debitor angives

   eller

b) et modtagelsesbevis fra den person, for hvem dokumentet er blevet forkyndt, ved anvendelse af stk. 1, litra a) og b).«

10 Samme forordnings artikel 19 med overskriften »Mindstestandarder for prøvelse i særlige tilfælde« er affattet som følger:

»1. I tillæg til artikel 13-18 kan en retsafgørelse kun attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, hvis debitor efter domsstatens lovgivning kan anmode om prøvelse af retsafgørelsen i følgende tilfælde:

a) i) når det indledende processkrift eller et tilsvarende dokument eller i givet fald indkaldelsen til et retsmøde er blevet forkyndt på en af de måder, der er fastsat i artikel 14, og

   ii) forkyndelsen ikke er blevet foretaget i så god tid, at debitor har kunnet varetage sine interesser under sagen, uden at dette skyldes fejl fra debitors side

   eller

b) når debitor har været forhindret i at gøre indsigelse mod kravet som følge af force majeure eller som følge af ekstraordinære omstændigheder, der ikke skyldes fejl fra debitors side

   forudsat at debitor i begge tilfælde har reageret hurtigst muligt.

2. Denne artikel berører ikke medlemsstaternes ret til at give adgang til prøvelse af retsafgørelsen på betingelser, der er gunstigere end dem, der er fastsat i stk. 1.«

11 Artikel 21 i forordning nr. 805/2004 med overskriften »Afslag på fuldbyrdelse« bestemmer:

»1. Fuldbyrdelse afslås på debitors anmodning af den kompetente ret i fuldbyrdelsesstaten, hvis den retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, er uforenelig med en tidligere retsafgørelse truffet i en medlemsstat eller i et tredjeland, forudsat:

a) at den tidligere retsafgørelse havde samme genstand, hvilede på samme grundlag og var mellem samme parter

b) at den tidligere retsafgørelse blev truffet i fuldbyrdelsesstaten eller opfylder de nødvendige betingelser for anerkendelse i fuldbyrdelsesstaten, og

c) at uforeneligheden ikke blev og ikke kunne være blevet gjort gældende som indsigelse under retssagen i domsstaten.

2. Retsafgørelsen eller attesteringen heraf som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument kan under ingen omstændigheder efterprøves i fuldbyrdelsesstaten med hensyn til sagens realitet.«

12 Nævnte forordnings artikel 30 med overskriften »Oplysninger om retsmidler, sprog og myndigheder« har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen

a) de procedurer for berigtigelse og tilbagekaldelse, der er omhandlet i artikel 10, stk. 2, og den prøvelsesprocedure, der er omhandlet i artikel 19, stk. 1

[...]«

Belgisk ret

13 Ifølge ordlyden af artikel 50 i den belgiske retsplejelov:

»Forældelsesfristerne kan hverken forkortes eller forlænges, ej heller med parternes samtykke, med undtagelse af de tilfælde og i henhold til de krav, der er fastlagt i loven.

Hvis den fastsatte frist for indsigelse eller anke, jf. artikel 1048, artikel 1051 og artikel 1253c, litra c) og d), begynder eller slutter i retsferierne, forlænges den indtil femtendedagen af det følgende retsår.«

14 Lovens artikel 55 bestemmer:

»Hvis loven bestemmer, at der skal ske forlængelse af fristerne for en part, som hverken har bopæl eller sædvanligt ophold i Belgien eller ikke har oplyst bopæl med henblik på forkyndelse i landet, er forlængelsen:

1° 15 dage, såfremt parten bor i en nabostat eller i Det Forenede Kongerige Storbritannien [og Nordirland]

2° 30 dage, såfremt parten bor i et andet europæisk land og

3° 80 dage, såfremt parten bor i en anden del af verden.«

15 Den nævnte lovs artikel 860 fastsætter følgende:

»Uanset hvilket formkrav der er blevet tilsidesat eller fulgt på ukorrekt vis, kan en processuel handling ikke annulleres, medmindre der i loven udtrykkeligt er fastlagt bestemmelser om nullitet.

De fastsatte frister for iværksættelse af en anke er forældelsesfrister.

De øvrige frister er kun forældelsesfrister, i det omfang loven bestemmer dette.«

16 Samme lovs artikel 1047 har følgende ordlyd:

»Enhver udeblivelsesdom kan anfægtes, bortset fra de ved denne lov fastsatte undtagelsestilfælde.

[...]«

17 Retsplejelovens artikel 1048 fastsætter:

»Med forbehold af de frister, der er fastsat i overnationale og internationale bestemmelser, er fristen for at gøre indsigelse en måned regnet fra datoen for forkyndelsen af afgørelsen i medfør af artikel 792, stk. 2 og 3.

Hvis den udeblevne part hverken har bopæl eller sædvanligt ophold i Belgien eller ikke har oplyst bopæl med henblik på forkyndelse i landet, forlænges fristen for indsigelse i overensstemmelse med artikel 55.«

18 Retsplejelovens artikel 1051 bestemmer:

»Med forbehold af de frister, der er fastsat i overnationale og internationale bestemmelser, er fristen for at iværksætte en anke en måned regnet fra datoen for forkyndelsen af afgørelsen i medfør af artikel 792, stk. 2 og 3.

Denne frist regnes fra datoen for forkyndelsen af afgørelsen og gælder ligeledes for den part, der har anmodet om forkyndelsen.

Hvis en af parterne, som er blevet forkyndt afgørelsen, eller som har anmodet om forkyndelse af afgørelsen, hverken har bopæl eller sædvanligt ophold i Belgien eller ikke har oplyst bopæl med henblik på forkyndelse i landet, forlænges fristen for iværksættelse af anke i overensstemmelse med artikel 55.

[...]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

19 Imtech Marine havde leveret forskellige ydelser til Radio Hellenic, for hvilke Radio Hellenic blev Imtech Marine 23 506,99 EUR skyldig. Ifølge Imtech Marines almindelige betingelser skal der ved manglende betaling erlægges en bod på 10% med tillæg af morarenter på 12% p.a.

20 Trods flere påkrav opfyldte Radio Hellenic ikke sin betalingsforpligtelse.

21 Ved stævning forkyndt den 25. marts 2013 anlagde Imtech Marine sag ved Rechtbank van Koophandel te Antwerpen (handelsretten i Antwerpen) med påstand om, at Radio Hellenic tilpligtes at betale de skyldige beløb, og at den dom, hvori der sker domfældelse, attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument på grundlag af forordning nr. 805/2004. Ved dom af 5. juni 2013 antog

denne ret denne anmodning til realitetsbehandling, som delvist blev taget til følge. Radio Hellenic blev ved udeblivelsesdom tilpligtet at betale beløbet på 23 506,99 EUR med tillæg af en bod på 10% og morarenter. Den nævnte ret mente dog ikke at kunne attestere denne dom som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument i mangel af en tilpasset national lovgivning.

22 Den 3. september 2013 appellerede Imtech Marine den nævnte dom til den forelæggende ret. I anken har Imtech Marine nedlagt påstand om, at den afsagte dom attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument som omhandlet i forordning nr. 805/2004.

23 Den forelæggende ret har bemærket, at spørgsmålet om, hvorvidt belgisk ret er i overensstemmelse med kravene i artikel 19 i forordning nr. 805/2004 faktisk kan diskuteres, ligesom dommerens og en embedsmand ved rettens respektive beføjelser hvad angår attesteringen af en dom som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument. Den nationale lovgivers passivitet skaber en retlig usikkerhed for borgerne. Trods nævnte forordnings umiddelbare virkning udviser de belgiske retter snarere en uvillighed mod disse attesteringer.

24 Særligt har den forelæggende ret bemærket, at hvad angår den prøvelsesprocedure, der er omhandlet i artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 805/2004, kan fristen for anlæggelse af søgsmål til prøvelse af en udeblivelsesretsafgørelse i belgisk ret udløbe, inden debitor har været i stand til at gøre brug af denne mulighed.

25 Under disse omstændigheder har Hof van Beroep te Antwerpen (appelret i Antwerpen) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Tilsidesættes artikel 288 TEUF, såfremt forordning nr. 805/2004 ikke anvendes direkte, fordi

a) den belgiske lovgiver har undladt at gennemføre denne forordning i belgisk lovgivning, og

b) den belgiske lovgiver har undladt – uanset der i belgisk ret er hjemmel til efterfølgende anfægtelse af udeblivelsesdomme og til anke – at indsætte en prøvelsesprocedure i lovgivningen?

2) I benægtende fald: I betragtning af, at en forordning har direkte virkning, hvad skal der forstås ved »prøvelse af retsafgørelsen« i artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 805/2004? Skal der kun gennemføres en prøvelsesprocedure i de tilfælde, hvor stævningen/det indledende processkrift i sagen er blevet forkyndt eller bragt til kundskab på en af de måder, der omhandles i denne forordnings artikel 14, med andre ord uden bevis for modtagelsen? Giver den belgiske lovgivning i kraft af retten til efterfølgende anfægtelse af udeblivelsesdomme i henhold til retsplejelovens artikel 1047 ff. og til anke heraf i henhold til retsplejelovens artikel 1050 ff. ikke tilstrækkeligt med garantier til at opfylde kravene til den »prøvelsesprocedure«, der omhandles i nævnte forordnings artikel 19, stk. 1?

3) Giver retsplejelovens artikel 50, hvorefter de i artikel 860, stk. 2, artikel 55 og artikel 1048 omhandlede frister kan forlænges i tilfælde af force majeure eller som følge af ekstraordinære omstændigheder, der ikke skyldes fejl fra den pågældendes side, tilstrækkelig beskyttelse i den betydning, der forudsættes i artikel 19, stk. 1, litra b), i forordning nr. 805/2004?

4) Er attesteringen som europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav en retsafgørelse, der skal nedlægges påstand om i det indledende processkrift i sagen? I bekræftende fald: Skal retten da attestere afgørelsen som europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, og skal justitskontoret dokumentere attesteringen?

I benægtende fald: Kan det være et justitskontors opgave at attestere afgørelsen som europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument?

5) Såfremt attestering som europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument ikke er en retsafgørelse, kan en sagsøger – der ikke har nedlagt påstand om et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument i det indledende processkrift i sagen – efterfølgende, efter at afgørelsen er blevet endelig, anmode justitskontoret om at attestere den som europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument?«

26 En anmodning om oplysninger er blevet stilet til den forelæggende ret den 7. august 2014, som denne har besvaret den 16. oktober 2014.

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første spørgsmål

27 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 19 i forordning nr. 805/2004, sammenholdt med artikel 288 TEUF, skal fortolkes således, at den pålægger medlemsstaterne i national ret at indføre en prøvelsesprocedure som omhandlet i artikel 19.

28 Nævnte forordnings artikel 19 bestemmer, at en retsafgørelse kun kan attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, hvis debitor efter domsstatens lovgivning kan anmode om prøvelse af retsafgørelsen. Ifølge 19. betragtning til forordning nr. 805/2004 pålægger denne forordning imidlertid hverken medlemsstaterne en pligt til at tilpasse deres nationale lovgivninger til de heri fastlagte processuelle mindstestandarder eller følgelig at indføre en særlig prøvelsesprocedure som omhandlet i nævnte artikel 19.

29 Den eneste konsekvens af den manglende prøvelsesprocedure er, som artikel 19 i forordning nr. 805/2004 selv fastsætter, at det er umuligt at attestere en retsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument på de i sidstnævnte bestemmelse omhandlede betingelser.

30 Under disse omstændigheder – og uafhængigt af forpligtelsen til i henhold til nævnte forordnings artikel 30, stk. 1, litra a), at meddele Kommissionen en prøvelsesprocedure, der eventuelt findes i national ret – kan en medlemsstat, som i overensstemmelse med bestemmelserne i samme forordning vælger ikke at tilpasse sin lovgivning, ikke tilsidesætte artikel 288 TEUF.

31 Det første spørgsmål skal således besvares med, at artikel 19 i forordning nr. 805/2004, sammenholdt med artikel 288 TEUF, skal fortolkes således, at den ikke pålægger medlemsstaterne i national ret at indføre en prøvelsesprocedure som omhandlet i artikel 19.

Om det andet og det tredje spørgsmål

32 Med det andet og det tredje spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, hvilke betingelser artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 805/2004 undergiver attesteringen af en udeblivelsesretsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument.

33 Artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 805/2004 fastsætter, at i de tilfælde, der er omhandlet i denne artikels stk. 1, litra a) og b), kan en retsafgørelse kun attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, hvis debitor efter domsstatens lovgivning kan anmode om prøvelse af den pågældende retsafgørelse.

34 Det tilfælde, der er omhandlet i artikel 19, stk. 1, litra a), i forordning nr. 805/2004, er det, hvorefter det indledende processkrift eller et tilsvarende dokument er blevet forkyndt for debitor på en af de i forordningens artikel 14 fastsatte måder, idet forkyndelsen dog ikke er blevet foretaget i så god tid, at debitor har kunnet varetage sine interesser under sagen, uden at dette skyldes fejl fra debitors side.

35 Omfattet af artikel 19, stk. 1, litra b), i forordning nr. 805/2004 er det tilfælde, hvor debitor har været forhindret i at gøre indsigelse mod kravet som følge af force majeure eller som følge af ekstraordinære omstændigheder, der ikke skyldes fejl fra debitors side. Dette tilfælde kan ligeledes vedrøre en situation, hvor hindringen fortsat består på et tidspunkt, hvor fristen for at indgive en anfægtelse af den pågældende retsafgørelse er begyndt at løbe.

36 Selv om medlemsstaterne i deres nationale lovgivning kan have indført en procedure til prøvelse af retsafgørelser særligt for de tilfælde, der er omhandlet i artikel 19, stk. 1, litra a) og b), i forordning nr. 805/2004, er det ligeledes ikke udelukket, at de procedurer, der findes i en medlemsstat inden ikrafttrædelsen af denne forordning, giver debitor mulighed for at anmode om en sådan prøvelse. Uden at det berører medlemsstaternes forpligtelse til i henhold til nævnte forordnings artikel 30, stk. 1, litra a), at meddele Kommissionen de pågældende procedurer, medfører den bindende karakter i medfør af artikel 288 TEUF af alle elementerne i samme forordning en forpligtelse for den ret, der behandler en anmodning om attestering, til at prøve, om den betingelse, der i denne henseende er fastsat i forordningens artikel 19, stk. 1, er opfyldt, dvs. om den nationale lovgivning reelt og uden undtagelse giver mulighed for at anmode om prøvelse af den pågældende retsafgørelse i de nævnte tilfælde.

37 Som generaladvokaten har anført i punkt 24 i forslaget til afgørelse, kan det dreje sig om retsmidler, der omfatter tilstrækkelige garantier for overholdelsen af debitors ret til at varetage sine interesser og til en retfærdig rettergang som omhandlet i 10. og 11. betragtning til forordning nr. 805/2004, eftersom EU-retten ikke regulerer prøvelsesproceduren, og eftersom forordning nr. 805/2004 udtrykkeligt overlader det til domsstatens lovgivning.

38 For at overholde debitors ret til at varetage sine interesser og til en retfærdig rettergang, som garanteres ved chartrets artikel 47, stk. 2, må det kræves, at de pågældende retsmidler for at udgøre en prøvelsesprocedure som omhandlet i artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 805/2004, som fortolket i lyset af 14. betragtning til denne, for det første skal give mulighed for en fuld såvel retlig som faktisk prøvelse af retsafgørelsen.

39 For det andet skal de nævnte retsmidler give debitor mulighed for – ved at påberåbe sig et af de tilfælde, der er omfattet af denne forordnings artikel 19, stk. 1, litra a) og b) – at anmode om en sådan prøvelse ud over de almindelige tidsfrister, som er fastsat i national ret for at gøre indsigelse eller appellere retsafgørelsen. Dette er bl.a. tilfældet, såfremt der i national ret er fastsat mulighed for at forlænge disse frister, således at disse frister beregnes på ny tidligst fra den dag, hvor debitor faktisk har haft muligheden for at gøre sig bekendt med indholdet af retsafgørelsen eller at anfægte denne.

40 For specifikt at overholde kravene i artikel 19, stk. 1, litra b), i forordning nr. 805/2004 skal den nationale lovgivning give mulighed for en sådan forlængelse af fristerne for prøvelse, både i tilfælde af force majeure og ved tilstedeværelsen af ekstraordinære omstændigheder, som debitor ikke har nogen indflydelse på, og uden at dette skyldes fejl fra debitors side, eftersom denne bestemmelse foretager en sondring mellem de to begreber.

41 Det fremgår af de oplysninger, som den forelæggende ret har fremlagt, at der i den belgiske retsorden primært er fastsat to retsmidler til at anfægte en retsafgørelse i en sag som den i hovedsagen foreliggende, dvs. indsigelse, som særligt er udtænkt med henblik på klager over udeblivelsesdomme, som fastsat i retsplejelovens artikel 1047 ff., og anke, som fastsat i retsplejelovens artikel 1050 ff. Det påhviler den forelæggende ret, der alene har kompetence til at fortolke bestemmelserne i den nationale lovgivning, at drage konsekvenserne af den fortolkning af artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 805/2004, som er anlagt i denne doms præmis 38-40, og at tage stilling til, om den nationale lovgivning opfylder de mindstekrav til retsplejen, som denne bestemmelse fastsætter. I et sådant tilfælde, og for så vidt som alle nødvendige betingelser herfor er opfyldt, tilkommer det den forelæggende ret at foretage attesteringen.

42 Henset til det ovenstående skal det andet og det tredje præjudicielle spørgsmål besvares således, at artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at for at foretage en attestering af en udeblivelsesretsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument skal den ret, der behandler en sådan anmodning, sikre, at den nationale lovgivning reelt og uden undtagelse giver mulighed for at opnå en fuld såvel retlig som faktisk prøvelse af en sådan retsafgørelse i de to tilfælde, som er omhandlet i denne bestemmelse, og at den giver mulighed for at forlænge fristerne for at anfægte en retsafgørelse om et ubestridt krav, ikke alene i tilfælde af force majeure, men ligeledes, når andre ekstraordinære omstændigheder, som debitor ikke har indflydelse på, har forhindret denne sidstnævnte i at gøre indsigelse mod det pågældende krav.

Om det fjerde og det femte spørgsmål

43 Med det fjerde og det femte spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 6 i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at attesteringen af en retsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument er et dokument af judiciel karakter, som derfor er forbeholdt en dommer, og som der skal indgives anmodning om i det indledende processkrift.

44 Artikel 6 i forordning nr. 805/2004 bestemmer, at anmodningen om attestering af en retsafgørelse om et ubestridt krav som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument skal indgives til den behandlende ret, uden nærmere at angive, hvem der inden for denne retsinstans har kompetence til at udstede en sådan attestering.

45 Henset til opbygningen af forordning nr. 805/2004 er det muligt at sondre mellem attesteringen i egentlig forstand af en retsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, og det formelle udstedelse af en attest, som er omhandlet i nævnte forordnings artikel 9. Som generaladvokaten har anført i punkt 52 i forslaget til afgørelse, er denne formelle handling efter vedtagelsen af afgørelsen om attestering som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument ikke nødvendigvis en handling, som dommeren skal forestå. Den kan dermed overlades til justitskontoret.

46 Derimod kræver attesteringen i egentlig forstand en domstolsprøvelse af de betingelser, der er fastsat i forordning nr. 805/2004.

47 En dommers retlige kvalifikationer er nemlig uundværlige for – i en situation med usikkerhed hvad angår overholdelsen af de mindstestandarder, som skal sikre, at debitors ret til at varetage sine interesser og til en retfærdig rettergang overholdes – korrekt at vurdere de nationale retsmidler i henhold til denne doms præmis 38-40. I øvrigt vil kun en ret i artikel 267 TEUF's forstand ved en præjudiciel forelæggelse for Domstolen kunne sikre, at de mindstestandarder, der er fastsat ved forordning nr. 805/2004, fortolkes og anvendes ensartet i Den Europæiske Union.

48 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt der skal indgives anmodning om attestering af en retsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument i det indledende processkrift, bestemmer artikel 6 i forordning nr. 805/2004, at en retsafgørelse om et ubestridt krav, der er truffet i en medlemsstat, attesteres efter anmodning, der til enhver tid kan indgives til den behandlende ret, som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument.

49 Som generaladvokaten har anført i punkt 56 i forslaget til afgørelse, ville det endvidere ikke give mening at kræve, at der under alle omstændigheder skal nedlægges påstand om attestering samtidigt med indgivelsen af det indledende processkrift, fordi det på dette tidspunkt endnu ikke vides, hvorvidt kravet bestrides, og dermed, hvorvidt den afgørelse, der afsiges i sagen, opfylder de nødvendige krav for at kunne attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument.

50 Henset til det ovenstående skal det fjerde og det femte spørgsmål besvares med, at artikel 6 i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at attesteringen af en retsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, som der på ethvert tidspunkt kan indgives anmodning om, bør være forbeholdt en dommer.

Sagens omkostninger

51 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

1) **Artikel 19 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav, sammenholdt med artikel 288 TEUF, skal fortolkes således, at den ikke pålægger medlemsstaterne i national ret at indføre en prøvelsesprocedure som omhandlet i artikel 19.**

2) **Artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at for at foretage en attestering af en udeblivelsesretsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument skal den ret, der behandler en sådan anmodning, sikre, at den nationale lovgivning reelt og uden undtagelse giver mulighed for at opnå en fuld såvel retlig som faktisk prøvelse af en sådan retsafgørelse i de to tilfælde, som er omhandlet i denne bestemmelse, og at den giver mulighed for at forlænge fristerne for at anfægte en retsafgørelse om et ubestridt krav, ikke alene i tilfælde af force majeure, men ligeledes, når andre ekstraordinære omstændigheder, som debitor ikke har indflydelse på, har forhindret denne sidstnævnte i at gøre indsigelse mod det pågældende krav.**

3) **Artikel 6 i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at attesteringen af en retsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, som der på ethvert tidspunkt kan indgives anmodning om, bør være forbeholdt en dommer.**

Underskrifter